



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# **Valerii Andreae Desselii Erotemata Ivris Canonici**

**Andreas, Valerius**

**Francofurti & Lipsiae, 1720**

I. De Sponsalibus & Matrimoniis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63277)

CANONIC

Per

EROTEMATA

DIGESTI ET ENUCLEATI

LIB. IV. TIT. I.

De Sponsalibus & Matrimoniis.

Toto libro tertio actum est de rebus  
tum Clericorum tum Regularium pro-  
priis, item de rebus & Ecclesiasticorum  
& Laicorum communibus: sequitur  
hoc libro IV. de rebus Laicorum vel  
saltem eorum, qui extra sacros Ordines  
sunt, propriis, scilicet de Matrimonio  
deque iis, quæ matrimonio accidunt.  
Matrimonium autem precedunt Spon-  
salia, de quibus proinde agendum pro-  
mo loco.

I. Quid sunt Sponsalia?

*l. .D.h.t.* Sponsalia sunt mentio & repromissio  
futurarum nuptiarum. Ita dicta  
*Spondendo*: moris enim fuit veteris  
stipulari & spondere sibi uxores futu-  
*l. 3. D. cod.* unde & Sponsi Sponsæque appellatio

est. Dicitur repromissio; id est, mu-  
nus utriusque in matrimonium consen-  
sus: quia tam virum mulieri, quam muli-  
erem viro repromittere oportet.

2. Convenitne in hoc juri Canonico cum  
jure Civili?

Nequaquam, quia jure Canonico c. 2. 5. 10. &  
sponsalia vocantur non tantum futura- *passim h. t.*  
rum nuptiarum promissio & repromissio c. 9. 15.  
verum etiam de presententi. 22. & c.

2. Quid interest inter hac duo?

Quod Sponsalia de futuro sint tantum  
quædam præparaciones ad matrimonium,  
& ponant solam spem matrimonii, con-  
trahi solita per verba futuri temporis: *Ego*  
*te ducam uxorem.* Sponsalia vero de præ-  
senti, utpote contracta per verba expri-  
mentia præsentem consensum conjugalem,  
*v. ego te accipio in uxorem,* sunt ipsum ma- *arg. l. 30.*  
rimonium, licet nondum consummatum, *D. de R. l.*  
aut benedictione Sacerdotali firmatum. *& ibi De-*  
*cius.*

4. Quid si dixerit: Volo tecum contrahere  
matrimonium. Vel: Non habebō aliam  
uxorem nisi te?

Priori casu dicendum contrahi tan-  
tum sponsalia, non matrimonium; si ta-  
men ejusmodi verba proferantur cum in-  
tentio-

tentione obligandi se, quia alioquin simplex voluntas sive promissio non est promissio: posteriori vero nec matrimonium, nec sponsalia contrahi; quia promissio est obscura & pro vario conceptu promittentium dicuntur aut sponsalia aut non sponsalia. In foro autem iudicabit Judex secundum communem significationem verborum.

**Covarr. 1.**

5. *Sponsalia de futuro contrahentes postea ne cogi ad matrimonium ineundum?*

Tales, si postea nolint in matrimonium consentire, monendi quidem sunt, & modis omnibus inducendi, ut datam fidem servent: verum si obstinate nolint, non debent præcise a iudicibus Ecclesiasticis cogi, ut matrimonium ineant, ne quædam et si juraverint, se matrimonium

*c. 2. c. Ex*

*litteris 10.*

*Et c. 17. b. t.*

*d. c. 2.*

inituros: quia e duobus malis minimum eligendum. Fidem autem frangere malum est; pejus tamen cogere aliquem, qui omnino nolint & ut talem ducat, quam odio habet. Qui vero sponsalia de presenti cum aliqua contraxerit, cogitur præcise illam uxorem accipere, quia ejusdem sponsalia pro ipso matrimonio habenda sunt. Idem qui cum una aliqua, etiam interpositum Sacramento, contraxerit Sponsalia de futuro & postea

& postmodum cum alia de presenti, et-  
amsi, postquam cum secunda contraxe-  
rat. cum illa priori consuetudinem ha-  
buisset, sponsalia de presenti firma ma-  
nebunt. *c. Sicut 22. & c. pen. eod.*

6. *Quid si quis contraxerit sponsalia de fu-  
turo cum aliqua, & eandem post fidem da-  
tam cognoverit, deniq; fidem de presenti  
dederit alteri?*

Cogetur iste recipere priorem spon-  
sam: quia sponsalia de futuro propter  
copulam subsecutam, transeunt in matri-  
monium, ac præsunt jus Pontificium, *c. Venien. 15. h. t.*  
quod consuetudinem cum sponsa habue-  
rit animo contrahendi cum eadem ma-  
trimonii: quæ est præsumptio juris & de  
jure, adversus quam non admittitur pro-  
batio in contrarium.

7. *Quid adhuc interest inter sponsalia de  
futuro & de presenti, altero contrahenti-  
um aufugiente vel in remotas regio-  
nes profecto?*

Hoc casu sponsa de futuro cum alio *c. De illis*  
contrahere potest, si sponsus forte profu-  
gerit, vel se ad loca remota contulerit *5. h. t.*  
post contracta sponsalia, ante copulam.  
At sponsa de presenti cum alio contra-  
here nequit, verum expectare redu-  
cem maritum tenetur, quocunque ille.

se receperit, & licet diutissime absit,  
*c. In pre-* nec certum acceperit de morte ejus  
*sentia 19.* cium.  
*ead.*

8. *Sponsalia qualiter contrahuntur*

*c. 23. b. t.* Contrahuntur verbis vel nudo  
 sensu, quovis modo expresso, imo & la-  
 nutu, vel aliis indiciis (ita enim mutus  
 surdus matrimonium recte contrahunt  
 cum quod verbis non possunt, signis ve-  
 leant declarare) sive per se, sive per alium  
 puta per nuncium aut per procuratorem  
 idoneum, qui ad hoc speciale mandatum  
 habeat: item pure, vel sub conditione.

9. *Que differentia est inter sponsalia pure  
 contracta & sub conditione?*

*c. ult. de* Quod contracta pure mox ab initio  
*procurat.* perfectionem suam habeant, quodque  
*in 6.* alias ob impedimentum vel consanguini-  
 tatis vel affinitatis, aliave ratione, publi-  
*c. un in pr.* cæ honestatis inducant justitiam: sub  
*junct. §.* conditione vero contracta ex eventu  
*fn. h. t.* pendeant, nec ante effectum aliquem pu-  
*in 6.* blicamque justitiam inducant.

10. *Quid est Matrimonium?*

Est viri & mulieris conjunctio in  
 viduam vitæ consuetudinem continens  
 Conju

Conjunctio, inquam, non tam corporum  
quam animorum, qui est mutuus consen-  
sus, & solus nuptias facere dicitur.

*c. 1. h. t. &  
arg. l. 30.  
D. D. R. I.*

ii. *Estne necessarius consensus paren-  
tum?*

Jure quidem civili consensus ille vide-  
tur requiri necessario, suadente id & ci-  
vili (patria scil. potestate) & naturali ra-  
tione: at jure Canonico quamvis eadem ra-  
tio naturalis consensum parentum requi-  
rere videatur, id tamen non necessario,  
sed tantum de honestate; rataque & fir-  
ma eo jure habentur matrimonia citra  
parentum consensum contracta, pro quo  
Concilii Trid. stat auctoritas.

*Instit. D.  
nupt. in  
princ.*

*c. 1. inf. De  
despons.  
impub.*

*Sess. 24. c. 1.  
de reform.  
matrim.*

De Desponsatione impuberum.

TIT. II.

Prohibentur vero contrahere sponsalia,  
aut matrimonium: alii, si ætatem spe-  
ctemus, alii si modum contrahendi  
matrimonii. Hinc enim neque clande-  
stine licet inire matrimonium, neque  
cum duobus, neque sub conditionibus  
repugnantibus substantiæ matrimonii,  
neque Clericis aut Religiosis &c. de qui-  
bus ordine sequitur.

1. *Cur Tit. hic inscribitur De desponsatione  
impuberum, non facta mentione matri-  
monii, ut Tit. superiori?*

T 4

Quia